

КЗ «Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Олега Ольжича»
Житомирської обласної ради
Науково-методичний відділ

Волонтерський рух. Єдині та сильні

*(з досвіду роботи бібліотечних
установ області під час дії
військового стану)*

Житомир 2023

Волонтерський рух. Єдині та сильні / з досвіду роботи бібліотечних установ області під час дії військового стану.- ЖОУНБ ім. О. Ольжича, наук.-метод. відділ; уклад. О.В.Костюченко; ред. вип. Г. Й. Врублевська. – Житомир, 2023. – 10 с.

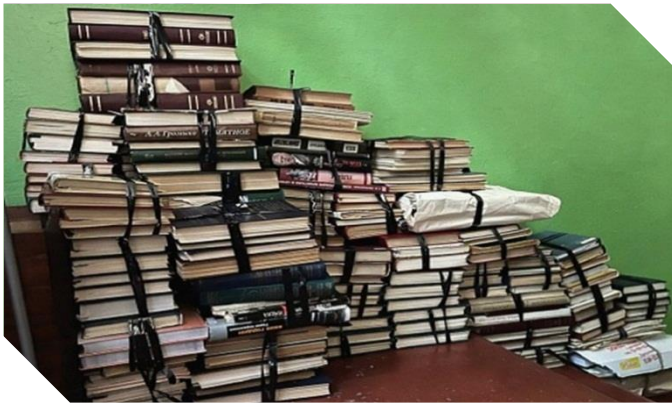
Попільнянська бібліотека як інформаційний і волонтерський центр громади під час війни

З перших днів повномасштабного вторгнення ми, як і вся країна, долучились до волонтерської діяльності на підтримку Збройних сил України і тих, хто цього потребує – від збирання гуманітарної допомоги, коштів, продуктів харчування до плетіння маскувальних сіток.

Готуючи для захисників їжу, ми намагалися передати їм частинку домашнього затишку. Сьогодні кожен з нас на своєму фронті часткою своєї праці наближає Перемогу. Ми

продовжуємо працювати у звичайному режимі, ніхто з колективу не звільнився. Частково проходить процес комплектування фонду. Джерелами поповнення фонду є державна програма «Українська книга» та подарована користувачами література.

Восени минулого року ми зібрали близько двохсот подарованих україномовних книг для бібліотек Харківщини. Попільнянські волонтери доставили їх за місцем призначення. Виконуючи рекомендації Міністерства культури та інформаційної політики України, проводиться робота по вилученню радянських та російських книг.

Тривожні місяці війни затьмарюють життя, і особливо це відчувають діти, тому бібліотекарі організовують для них різноманітні свята. Спільними зусиллями намагаємось подарувати дітям щастя та радість дитинства, на яке вони заслуговують і мають право. Це і колективне свято до Дня захисту дітей «Хай сонцю і квітам всміхаються діти!», і посвята в читачі «Перший крок у світ книжок» з учнями 1-в класу Попільнянського ліцею, і казковий диво-день «Країна з ароматом казки», майстер-класи з виготовлення різних поробок, тощо.

Люди у такий тривожний час прагнуть спілкування і культурного дозвілля. Так, 21 березня у Всесвітній день поезії працівники Попільнянської ЦБ провели літературно-поетичну вітальню: "Поезія - слово! Поезія - пісня! Поезія - вільна душа!". В заході брали

участь як шанувальники поезії, так і самі поети. Учасники декламували вірші класиків, письменників рідного краю та вірші, написані власноруч. Окрему сторінку заходу було присвячено поезії, написаній вже під час війни. В ході заходу використовувалось мультимедійне обладнання, присутні з цікавістю переглянули відеоролик-опитування попільнянців на тему «Що для вас поезія?», знятий напередодні заходу. Ця зустріч не залишила байдужим жодного, хто був присутнім на ній.

В День вишиванки в Попільнянській дитячій бібліотеці представили старовинну вишиванку. Бібліотекар Людмила Кацімон в своїй етно-розповіді «Вишиванка з історією» розповіла дітям про вишиванку своєї прабабусі, якій більше 120 років. Вона є дуже цінною

для родини. Разом із родиною пережила вона так багато радісних і сумних подій: для прабабусі і бабусі вона стала весільним одягом. Це не просто вишиванка – це оберіг сім'ї, який передають з покоління в покоління. Також, в день вишиванки, на абонементі ЦБ відбулася виставка вишитих робіт бібліотекаря кафедри юнацтва Наталії Яскажук "Нитками вишита любов". Це картини вишиті хрестиком на різноманітні сюжети: тут і тема кохання, патріотична тема, дивовижні маки, соняхи, тюльпани, натюрморти. Особливо приємно, що відвідувачі бібліотеки оцінили виставку на "відмінно". І нам працівникам бібліотеки, особливо приємно, що в нашому колективі є такі таланти і ми можемо донести до користувачів таке диво!

Наша Україна квітне талантами! Нам і нашим користувачам дуже приємно, що до нас приїздять поети-земляки поспілкуватися, презентувати збірки та продекламувати свої вірші. В червні в центральній бібліотеці незабутня зустріч відбулася з поетесою, авторкою віршованих казок Г.К. Андерсена, засновницею Мистецько-волонтерського колективу «Академія UA» Марією Захарчук-Кучер з Черняхова. Окремо з поетесою пройшов захід для учнів Попільнянського ліцею, програма якого була творчо-насиченою, пізнавальною, мистецькою та розважально-ігровою. А для дорослих – зустріч була надзвичайно зворушлива і щемлива. Поетеса подарувала бібліотеці свою збірку «Вектор надії. Вектор любові». Бажаючі могли придбати збірки поезій, віршовані казки Андерсена.

Своїм творчим доробком з читачами рідної бібліотеки поділилася і молода талановита поетеса-землячка Тетяна Шаповал, яка нині проживає в Києві, презентувавши і подарувавши бібліотеці свою збірку віршів «Побажай мені гарного дня» та повість-фентезі «Іскра надії», основана на реальних подіях життя авторки, сім'я якої пережила вторгнення росії і окупацію

Донецька. Книги народились під час повномасштабної війни в Україні. У збірку ввійшли вірші-роздуми, вірші-заклики, гуморески, патріотичні, фентезі, філософія та духовна тематика. Зустріч була теплою, душевною, насиченою безперервними оваціями. Поетеса доторкнулася найпотаємніших струн душі кожного присутнього, зворушила своєю поезією,

залишила в серцях тепло і радість.

Сьогодні, коли Україна живе в умовах воєнного стану, багато людей втрачає роботу. Світ не стоїть на місці й вимагає нових компетенцій та перенавчання. Попільнянська публічна бібліотека є офіційним

хабом Національного проекту «Дія. Цифрова освіта».

В травні 2023 року у читальній залі Попільнянської ЦБ пройшло три заняття з тренінгу "Цифрові технології для сучасних бібліотекарів". Метою цих занять було опанувати та покращити навички і вміння бібліотекарів нашої громади в користуванні онлайн інструментами, сайтами та додатками. Зокрема учасники були ознайомлені з сайтом "Дія. Цифрова Освіта", освітніми серіалами та тестами цифрограму. Також немало увагу приділили соціальній мережі Facebook, де навчилися створювати та вести сторінки бібліотек. В наших планах продовжувати навчання для різних категорій населення, так як це в сучасному житті надзвичайно актуально.

У День Незалежності України в житті нашої Попільнянської громади, та й бібліотечної спільноти взагалі сталася важлива подія: свої двері в новому приміщенні відкрила Парипська бібліотека-філія Попільнянської ПБ. Бібліотека на селі багато років була для місцевих улюбленим місцем зустрічей та навчання. Утім, з часом будівля, де знаходилась бібліотека почала втрачати свою привабливість та й потребувала серйозного ремонту. І місцева влада знайшла рішення надати приміщення для бібліотеки. В невеличкому концерті взяли участь активні читачі бібліотеки. Діти дуже зраділи, що можуть тепер одне з одним спілкуватися в бібліотеці. Вони казали, що хочуть тут жити, настільки їм усе сподобалося. Оновлене приміщення, книги для дітей та дорослих – все це дає надію, що бібліотека стане справжнім центром активності та популярним місцем відпочинку і розвитку для різновікових категорій жителів села.

В цьому році на базі Паволоцької бібліотеки-філії Попільнянської ПБ відбувся виїзний семінар-практикум на тему «Сучасний формат діяльності бібліотек у красназавчій роботі». Програма семінару була надзвичайно насиченою. Цікавою родзинкою семінару стала тема бібліотечного туризму, яка виходить за межі існуючих канонів і традиційних форм та відображає новий підхід до змісту і організації бібліотечного обслуговування. На

платформі професійного діалогу бібліотекарі філій ділилися розробками туристичних маршрутів рідним краєм, розповідали, як вони зберігають, примножують історію краю, народу, сприяють відродженню звичаїв, традицій, обрядів, народної творчості. Цікаво пройшла творча розминка, під час якої бібліотекарі відгадували краєзнавчий кросворд «Історичні місця Попільнянщини». Підсумовуючи роботу семінару, ми висловили своє бачення подальшого розвитку краєзнавчої роботи в бібліотеках на «Долонях співпраці». На паперових долонях кожен учасник міг написати про свої враження від заходу та побажання подальшого співробітництва. Бібліотекарі відвідали Паволоцький краєзнавчий музей, який знаходиться у великій єврейській синагозі, де його директор провів захоплюючу екскурсію. Виїзний семінар справив глибоке і незабутнє враження і збагатив присутніх новими знаннями з історії і культури рідного краю. Адже своєчасна і вичерпна краєзнавча інформація живить не лише мозок, а й душу.

Коло друзів бібліотеки постійно розширюється. Свідченням цього є те, що досвідом роботи наших фахівців зацікавилась гуманітарна організація «Людина в біді», з якою наша установа заключила договір про співпрацю. Таким чином нам надали безоплатно інтерактивну дошку з проектором та ноутбуком, матеріали для творчості й розвитку дітей-

читачів різних вікових груп, дітей ВПО. Нещодавно на базі Попільнянської ЦБ використовуючи надане обладнання і наш бібліопростір, «Жіночий інформаційно-консультативний центр» провів захід для жінок ВПО з питання попередження насильства в надзвичайних ситуаціях.

Наша мрія – перетворити бібліотеку в багатофункціональний відкритий простір з комплексним поєднанням якісного літературного фонду, місце для зустрічей та спілкування. Світ навколо змінився, але ми не зламалися та продовжуємо працювати – бо віримо, що кожен сьогодні наближає перемогу там, де може. А ще, ми дякуємо нашим Збройним Силам за кожен день.

Бібліотека Скуратівської громади – осередок життя і притулок спокою

Після початку повномасштабного вторгнення в Україну життя кожного з нас змінилось. Уже рік і сім місяців українці виборюють право на життя у вільній країні. За цей час кожен з нас переосмислив своє існування. Ми навчилися правильно розставляти пріоритети. На даний час головним пріоритетом є перемога України над ворогом. Для нашої

перемоги дуже важливо всім нам об'єднатися і робити одну спільну справу. Хтось відстоює нашу незалежність на передовій, а хтось має підтримувати наших захисників в тилу. Бо, як кажуть, якщо тил не буде допомагати тим, хто на війні, то війна буде там, де тил.

Наша Скуратівська громада не стала осторонь. Після початку повномасштабної війни ми активно розпочали волонтерську діяльність. Осередком волонтерства став відділ культури, а саме Скуратівський будинок культури та Скуратівська сільська бібліотека.

До волонтерства долучилось дуже багато небайдужих людей. Це і вчителі, і працівники старостату, місцевий колектив «Берегиня», діти та всі ті, хто відданий одній меті - найшвидшої перемоги над загарбниками.

Спочатку за допомогою місцевих вчителів було організовано сатання ниток для маскувальних костюмів «кікімора». До процесу сатання долучились небайдужі односельчани різного віку: молодь, старші люди, а також діти. Хтось приходив і сатав разом з нами, а хтось брав мішковину додому і там всією родиною працювали на перемогу нашої країни. Волонтерам було переслано поштою дуже багато ящиків та мішків з нитками для плетіння маскувальних костюмів.

Потім ми почали самі плести «кікімори». Спільними зусиллями було сплетено 7 костюмів, які було передано військовим.

З настанням холодів у військових виникла потреба в окопних свічках. Всі разом ми виготовили і передали 1443 свічки.

На початку у нас постало питання, де брати матеріали для цього. Картон ми просили в магазинах, консервні бляшанки приносили односельчани, а також нам приходилось їх шукати по смітниках.

Парафін ми просили у громадській організації та у волонтерів. Церква нам надала багато свічкових огарків. Також люди приносили віск.

Щоб підняти імунітет наших Захисників ми зробили 42 літра вітамінного коктейлю (лимонно-медово-імбирний коктейль). Мед для коктейлю нам давали небайдужі пасічники. Лимони та імбир ми самостійно купували, щоб нашим військовим було смачно та корисно.

Завдяки небайдужим односельчанам ми передали 185 пар в'язаних шкарпеток. Передавали їх через волонтерів та давали

особисто військовим. Щоб було з чого в'язати, ми шукали вдома светри, які можна розпустити на нитки, а також купували їх на секонд-хенді.

Охочих в'язати шкарпетки було чимало. Навіть були й такі, хто до війни не міг в'язати, але заради наших Захисників навчились.

Нещодавно ми почали новий вид волонтерства. Це в'язання маскувальних сіток. Колектив «Берегиня», залишаючи всі свої справи вдома, приходять в Будинок культури, щоб в'язати сітку.

Для військових також дуже важлива моральна підтримка. Для того, щоб підняти моральний дух хлопців наші дітки завжди малюють для них малюнки, роблять «Валентинки» своїми руками. Разом з дітками ми робимо патріотичні браслети. В кожну посылку ми вкладаємо солодощі, чай, каву та інше. А також всю свою любов та теплоту.

Посилки ми передавали через волонтерів, а також через батьків військових. Вони були відправлені на передову та у військові госпіталі.

На жаль, війна ще не скінчилась і ми всі повинні разом працювати для пришвидшення нашої перемоги та допомагати відважним Захисникам у боротьбі за незалежність.

Робимо добру справу для інших – допомагаємо собі. Бібліотеки Андрушівської громади

Під час війни саме згуртованість, об'єднаність та стійкість українського народу є вагомим внеском у перемогу над ворогом. Сьогодні кожен з нас на своєму фронті часткою своєї праці наближає цей день. Уся країна об'єдналася для боротьби з рашизмом, а бібліотеки сьогодні не лише забезпечують мешканців громади і переселенців достовірною інформацією, обслуговують користувачів, проводять культурно-просвітницькі заходи, а й перетворилися на волонтерські центри допомоги Збройним Силам України і внутрішньо переміщеним особам.

З перших днів війни і до сьогодні працівники бібліотек Андрушівської територіальної громади активно і постійно допомагають продуктами харчування, медикаментами, засобами особистої гігієни, одягом та здійснюють регулярні фінансові внески. Міська бібліотека регулярно організовує такі збори як серед бібліотечних працівників, так і серед жителів громади.

Наприклад, ми періодично проводимо добродійну акцію по збору книг, іграшок, розвиваючих ігор і таке подібне для дітей, які потрапили в складні життєві умови внаслідок війни. Зібрані речі через волонтерів передаємо тим, хто цього потребує.

Кожна бібліотека громади долучилася до збору гуманітарної допомоги жителям Херсонщини, які постраждали внаслідок підриву рашистами Каховської ГЕС. Збирали продукти харчування, медикаменти, засоби гігієни, одяг, постільну білизну, ковдри, корм для домашніх тварин.

Бібліотечні фахівці всіляко допомагають вимушеним переселенцям, організовуючи різноманітні заходи з метою покращення емоційного стану та подолання стресу, надають різноманітну інформаційну допомогу.

Працівники бібліотек громади зібрали книги і передали в координаційний центр допомоги внутрішньо переміщеним особам з Луганської області м. Андрушівка для створення міні-бібліотеки в місці масового проживання цих людей.

Ще з перших днів війни стало зрозумілим, що українська армія на передовій постійно потребує маскувальних сіток. Міські бібліотеки невпинно плетуть їх на замовлення. Робочих рук для плетіння не вистачає, тому ми звернулися до мешканців міста по допомогу, і небайдужі дорослі та діти приєдналися до цієї потрібної справи.

Також ми оголосили збір на основи під сітки та на флізелін, з якого, власне, ріжемо стрічки для плетіння.

Крім того, ми виготовляємо окопні свічки, у цьому нам допомагають працівники міського Будинку культури. Також в'яжемо носки та невеликі килимки-каремати. До цієї справи залучаємо користувачів бібліотек, в тому числі і дітей.

Певна кількість внутрішньо переміщених осіб, звичайно, стали користувачами наших бібліотек. І деякі з переселенців допомагають нам у нашій волонтерській діяльності: приходять плести з нами маскувальні сітки, килимки, виготовляють окопні свічки.

Є у нас одна переселенка, молода мама, яка випікає медові пряники, приносить їх до бібліотеки і проводить з дітками майстер-класи з розпису смаколиків за допомогою кольорової глазурі. З виробів, створених власними руками бібліотекарів та користувачів бібліотек (дорослих і дітей) стало традицією влаштовувати виставки-продажі в підтримку Збройних Сил України.

Зокрема, такі виставки-продажі проводились в рамках відзначення Дня вишиванки, Міжнародного дня захисту дітей, Дня Конституції України, Дня молоді, Дня Незалежності України. Крім того, скринька для благодійних внесків на потреби Збройних Сил України стала неодмінним атрибутом в інтер'єрі міської бібліотеки. І нам приємно, що вона, хай і не дуже великими сумами, але постійно наповнюється.

Ось так, день за днем, крок за кроком, ми своїми, можливо і невеликими справами, намагаємось наблизити таку довгождану Перемогу. Впевнені, що лише разом, єдиним фронтом, ми переможемо ворога. До того ж, волонтерський рух дає можливість реалізувати потребу в спілкуванні, знайти нові знайомства, відчутти свою корисність. Для кожного в цьому слові свій сенс, але безсумнівно, що якщо робити добру справу від чистого серця, то добро до тебе обов'язково повернеться.

